

NOVICE

»Domovina«, poslušna hčerka »Jutrova«, ki pridno slovkuje po svojih predalih to, kar ji narekuje »Jutro«, je kajpada za »Jutrom« sprožila članek o zlorabi cerkve proti narodnemu časopisju. Prinesla ni ne enega dokaza za kakšno »gonjo s prižnic in po spovednicah proti narodnemu časopisju«, — marveč, da se poslužimo njenega izraza, trati papir za zadevo, ki ni resnična. Ako trdi, da se »Domovinašem« odreka po spovednicah odveza, vprašamo gospode, ki pišejo »Domovino«, kdaj so bili pri spovedi in zakaj niso dobili odveze. Gospodje, govorite stvarno, ne tratite papirja s praznimi marnjami in z natolcevanjem. Ako se »Jutrovci«, ki odločajo pri »Domovini« smatrajo za naprednjake, bi morali dokazati, v čem je njihovo naprednjaštvo. Ako obstoja v samih puhlih, svobodomiselnih frazah ter v pisarjenju proti klerikalizmu, s kjo besedo liberalci zaznamujejo životvorno, v javnosti delujoče krščanstvo, potem je treba reči: Pojte se solit s takšnim naprednjaštvom! — Ako si »Jutrovci« prilaščajo pridevek »narodno časopisje«, bi jih opozorili na to, da je v naši jugoslovanski državi lahko biti naroden, ko narodnost ni več ogrožena. V prejšnji državi pa, ko je slovenstvo bojevalo življenjski boj za svoj obstanek, ni bilo ne »Jutra« ne »Domovine«. Takrat so morali takozvani »klerikalni« listi voditi glavno borbo za pravice slovenstva. Ne dičite se torej, gospodje dneviški in tedniški »Jutrovci« z narodnimi zaslugami, ki jih nimate. »Slovenski Gospodar« je storil za slovensko narodnost sto- in tisočkrat več nego vi. Pripomnili bi še samo to, da hočejo dneviški in tedniški »Jutrovci« razmere izrabiti za takozvano napredno — v resnici liberalno — časopisje. Slovensko ljudstvo pa je toliko zrelo, da ve presoditi ljudi in njihovo vrednost, in zato se oklepa krščanskega časopisja bolj kot poprej. Prav je tako! V vsako krščansko hišo krščanski časopis!

Smrt vzgledne matere. V Mariboru je umrla gospa Marjeta Mlakar, vdova po sodnem nadoficijalu, stara 66 let. Blagopokojna je bila mati dobro znane in obče priljubljenega profesorja Mlakarja. Bila je vzor krščanske žene in matere, ki je vzgojila svojo deco za Boga in državo. Ostani jej ohranjen časten ter hvaležen spomin, žalujoči rodbini naše sožalje!

Avtomobilna zveza Maribor—Št. Peter. Zvezo med Mariborom in Št. Peterom bo oskrbovala mariborska mestna občina s svojimi avtomobili dvakrat na dan z odhodom ob šestih ter enajstih z Glavnega trga. Odhod od Št. Petra ob 6.30 in 11.45. Voznina za Št. Peter stane 5 Din.

Nesreča. Pri Sv. Križu nad Mariborom si je zlomil pri spravljanju hlovodovo levo nogo 17 letni posestniški sin Slavko Tepek.

Krvav dogodek v Kamnici pri Mariboru. Dne 7. januarja zvečer se je v

Kamnici odigral krvav dogodek. Tam uslužbeni Herman Lekš se je spril z 68 letnim viničarjem Franjom Ruprehtom. Med preprirom ga je z nožem sunil v desno senco in v levo prsno stran, tako da se je starček hudo ranjen zgrudil na tla in si pri padcu poškodoval tudi prsni koš. Lekša so prijeli orožniki in ga prepeljali v sodne zapore v Mariboru. Ruprehta pa so morali prepeljati v mariborsko bolnico. Njegovo stanje je zelo nevarno.

Z ročico po glavi. V Vrhlogi pri Slov. Bistrici sta pričakala dva delavca pred gostilno Bračič 20 letnega posestniškega sina Franca Soršak. Z ročico sta mu prizadajala tako težke poškodbe na glavi, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico.

Neznano utopljenko so potegnili iz Drave v Stojnicah. Truplo je bilo močno razpadlo in še niso dognali, kdo je neznanca.

Otvoril sem nov Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49 (tik gimnazije), tel. 2358. Sanatorij je moderno urejen, zlasti za operativne slučaje, ima centralno kurjavo, vsaka soba toplo in mrzlo vodo. Diatermija, višinsko sonce, ultra-rudeča žarnica, tonizator. — Izbira zdravnikov povoljna. Cene zmerne. — Primarij dr. Černič. 56

Vlomilci odnesli blagajno. V železniško postajo v Bučevcih so udrli v noči na Silvestrovo vlomilci in odnesli železno blagajno. Na varnem so blagajno razbili in dobili v njej le 600 Din drobja. Na srečo uzmoviči niso preiskali neke kuverte, v kateri je bila večja svota papirnatega denarja.

Tat pripeljal nazaj ukradeno kolo. Pred župnišče v Murski Soboti je pripeljal nekdo zgodaj zjutraj kolo in ga pustil tamkaj. Ker se lastnik kolesa do večera ni vrnil, so se začeli drugi zanimati za bečikelj. Pod sedežem so našli košček papirja, na katerem je bilo napisano, da se nahaja v torbici pismo. V pismu je neznanec prosil, naj bi se izročilo kolo soboški orožniški postaji, ker je bilo ukradeno nekemu meseca septembra v Črensovcih in sedaj vrnjeno. Zadevo imajo v rokah orožniki.

Smrtna kosa. V mariborski porodnišnici je umrla blaga žena in dobra mati Frančiška Bauman, posestnica v Zrkovcih, stara komaj 30 let. Blagopokojna je bila vzgled prave žene, umne gospodinje in krščanske matere šestem nepreskrbljenim otrokom. Pogreb se je vršil ob lepi udeležbi na Pobrežju v nedeljo dne 5. januarja. Žalujočemu možu, pomilovanja vrednim otročičem in sorodnikom naše sožalje, rajni pa večni mir ter pokoj.

Iz notranjosti naše zemlje. Že najstarejši narodi so znali, da je v notranjosti naše zemlje neznosna vročina. Opazova-

li so ognjenike in radi tega vidimo povsod, kako je prestavil človek posmrtno kazen v pekel, ki je nekje globoko pod zemljo. Prvi pa, ki je začel raziskovati znanstveno vročino zemlje, je bil jezuit Atan. Kircher (1664). Natančneje so se lotili določevanja naraščajoče vročine zemlje, ko so vrtali ter iskali: petrolej, sol, premog itd. Danes je dokazano, da naraste vročina za 3 stopinje C, ako se poglobiš v notranjost zemlje za 100 m. Najbolj globoka luknja v notranjost zemlje znaša 2500 metrov. V tej globočini je taka vročina, da vre voda. Ako bi se vročina dvignila pri vsakih 100 m za 3 stopinje C, potem bi znašala pri 40 tisoč m globočine 1200 stopinj in bi se že topil granit. Če bi privrtali (kar je nemogoče) do sredine naše zemlje 6,370.000 m globoko bi znašala vročina 4000 stopinj C. V teh globočinah bi seve, teoretično vzeto, vse plavalo, ker bi se moralo raztopiti tudi najbolj trdo kamenje, kar se pa v resnici ne zgodi. Le v najbolj zgornjih zemeljskih in kamenitih plasteh raste toplota pri vsakih 100 metrih za 3 stopinje. Bolj na globoko pa je pritisk zgorajnih plasti tako silen, da se kljub vročini kamenje ne topi, ampak ostane v trdem stanju, akoravno je že davno prekoračena ona točka, ko bi se moral raztopiti še vsak tako trdi kamen.

Pravda radi vrvi samemorilca. V Parizu se vrši obravnava, koje predmet je vrv samomorilca. Kot tožiteljica je nastopila bogata Američanka. Obtožen je lastnik družbe za prevažanje pohištva. Mož tožiteljice je dobil konec vrvi od mehikanskega farmerja. Od trenutka, ko je prišla vrv v njegovo posest, mu je zasijala zvezda sreče. Družba za pridobivanje rudnin, katero je ustanovil, do tedaj ni procvitala, a se je takoj opomogla, ko je postal lastnik samomorilčevega motvoza. Njegova žena je koj za tem zadela glavni dobiček v španski loteriji. Pred kratkem pa je menjala soproga v Parizu stanovanje. Pri preselitvi je izginila srečonosna vrv. Policija se je zaman trudila, da bi izsledila dragocenost. Žene se je oprijel obup. Svetovali so jej, naj toži lastnika prevozne družbe, ker ta jamči za zaupane stvari in seve tudi za tako dragoceni konopec. Soproga zahteva v obtožnici 200 tisoč dolarjev odškodnine, a sodišče se še ni izreklo glede tega izredno spornega slučaja.

Pogrezajoče se oljnat polje. V severoameriški državi Texas so krog Beaumonta neizmerne ravnine, iz katerih izsesavajo potom sesalk surovo olje. Pred kratkem se je začela cela plan udirati in je potegnila za seboj v globočino zelo veliko stolpov za vrtanje in črpanje olja. Kjer so bile pred kratkem črpalke, je danes 50 m globoko jezero, a se še tla vedno bolj pogrezajo. Vzrok temu pojavu tiči v tem, ker je bil prostor, v katerem je bilo olje, primeroma plitvo pod zemljo in so ga prehitro izpraznili.

Neprostovoljno v zraku. Bogati Amerikanec Viljem Combe se je mudil te dni na letališču v mestu Camden v severoameriški državi New-Jersey. Ni se še nikdar vozil v aeroplanu, tudi ni imel prav nikakega poželjenja po zračni vož-

DRUŽINSKO PRATIKO
za leto 1930 če dobite v vseh večjih za leto 1930
trgovinah papirja, ako če niste nabavili isto
do sedaj. 66

Segajte pridno po njej.

nji, vendar ga je zanimalo, kako odfrži od tal potniško letalo. Na zgoraj omenjenem letališču se je pripravil v značne višine aeroplan. Ker ni bilo pri rokah krepkejših moških rok, je prosil pilot Combeja, naj privzdigne pri letalu nekoliko rep, da se bo lažje ločilo od tal. Pozvani se je uprl z vso močjo ob rep ter porival in ni prej zapazil, da je aeroplan v dviganju, dokler ni obvisel, držeč se za rep, med nebom in zemljo. Pilot niti slutil ni, kako in kaj je z nesrečnim pomagacem, ki se je držal z obupnimi močmi repa in se dvigal v zrak. Gledalci so kričali, dajali vsa mogoča znamenja pilotu za pristanek, a trajalo je dobrih 10 minut, predno je ta videl, za kaj da gre in se začel spuščati k pristanku. Nekoliko metrov nad zemljo so zapustile Combeja zadnje moči, spustil je rep in padel nezavesten na tla. Poškodoval se je le neznatno, a si bo dobro zapomnil, kako nekaj presneto opasnega je: aeroplan porivati pri repu!

Občutljiva mladina. 11 let staro Heleno Kwot v Chikagi je mati ozmerjala, ker je glasno igrala na radio, medtem ko je ona govorila s sosedi. V svojem ponosu pa se je vsled tega mlada dama čutila tako užaljeno, da je poizkusila izvršiti samoumor in izpila neki strup. Prepeljana je bila v bolnico.

Senatorjem prodajal pijačo. Pred državno porotno sodišče v Washingtonu je bil postavljen Cassidy, dobro znana oseba v zborniškem posloplju. Splošno so ga imenovali »mož z zelenim klobukom«. Obtožen je kršitve prohibicijske postave (ki prepoveduje razpečevanje alkoholnih pijač) in sicer je delal svoj »kšeft« na takem mestu, kjer bi najmanj pričakovali; žejnim senatorjem, ki so sedeli v zgornji zbornici, je namreč nosil in prodajal pijačo. Kakor se je izpričalo, je postopal na ta način, da je najprej popisal gospode, kateri potrebujejo okrepčila, in koliko ga potrebujejo; nato se je vrnil s potrebno množino stekleničic, ki jih je imel skrite v avtomobilu pred vrati zborničnega posloplja. V tej dobičkanosni trgovini se je nahajal več let, a še le sedaj se ga je posrečilo prijeti. — Ubogi, revni, žejni senatorji — zdaj!

Sodna razprava v največji tišini. Dne 3. februarja se bo vršila v Chikagu — pred okrajnim sodiščem razprava, ki bo gotovo ena izmed najbolj mirnih in tihih, kar jih pozna zgodovina sodišč. Pri njej bodo nastopale namreč same gluhoneme osebe. Gluhonema bo tožiteljica, obtoženka kakor tudi vse pričé. Neka gospa Mickenham toži za 25.000 dolarjev neko drugo žensko, ker ji je ta ukrala moža, ki je seveda tudi mustast. Pričelo se je na neki zabavi, ko je mož prvokrat videl ono drugo žensko. Nestanovitnežu se je vnelo srce na prvi pogled. Zadeva se je vlekla naprej in prišlo je tako daleč, da se je mož odtujil svoji ženi, se razporočil in se nato oženil z ono drugo, ki bo sedaj sedela na zatožni klopi.

Amerika se »boljša«. Kakor izkazuje uradna statistika Zedinjenih držav Severne Amerike, se je letos nahajalo dvakrat več oseb v državnih jetniščih, kakor jih je bilo v letu 1918. Dne

1. januarja 1929 je bilo zaprtih 121.000 oseb, kar pomeni, da povprečno med tisoč prebivalci Zedinjenih držav po ena oseba »ričet je«.

Staromodna teta. Bogata teta v nekem ameriškem mestu je umrla in zapustila svoji nečakinji Mrs. S. Temple, lepo svoto 10.000 dolarjev. A predno bo nečakinja prejela ta denar v roke, se bo morala podvreči še velikanskemu samozatajevanju. Oporoka tete namreč določa, da dobi Mrs. Temple dedščino še le tedaj, ko bo slovesno položila prisego, da bo nehala kaditi cigarete.

Močnejši bo slabšega preživljal. Gospod in gospa Mitchell v Chikagu sta prišla pred sodnika in zahtevala razporoko. Gospa je seveda obenem tudi zahtevala, da jo bo gospod po razporoki še vedno naprej preživljal, a gospod sodnik se ni povsem strinjal s tem. — Gospod Mitchell je namreč potožil, da mu je v zakonskem življenju prizadevala njegova žena toliko gorja, da je izgubil 40 funtov, odkar je oženjen in da ni več zmožen za delo, ker je bolehen. — A tudi gospa Mitchell je potožila, da so ji prepri škodovali in da je tudi bolna. Sodnik je nato modro odločil, da se oba podvržeta zdravniški preiskavi, in za katerega se bo izkazalo, da je bolj zdrav, bo moral drugega po razporoki preživljati.

Avtomobili in sloni v Indiji. Avtomobilisti, ki se vozijo po Indiji, doživljajo včasih pri nas neobičajne nezgode. Zgodil se na primer, da se zadenejo v temnih nočeh v nedoločen predmet, ki leži ali se giblje po sredi ceste. Takšno trčenje ima po navadi hudo neprijetne posledice za vozilo, dočim se nedoločnemu predmetu ne zgodi nič posebnega. Ta predmet je namreč pravcat živ slon, kakoršni so v Indiji še vedno najbolj razširjeno prometno sredstvo. Ker pa ne gre, da bi radi slonov trpel ves ostali promet, je izdala vlada

pred kratkem naredbo, po kateri se morajo tudi sloni pokoriti cestno-prometnemu redu. Stopati morajo po desni strani cest in na ovinkih morajo zatrobiti kakor avtomobili, da bo vsakdo za ovinkom vedel, da so tu. V slučaju, da bi sami ne zatrobili, jih morajo v tem nadomestiti njihovi vodniki. Zato so se ti opremili s trobentami. Prav tako kakor motorna vozila, pa morajo biti sloni ponoči razsvetljeni in sicer oni sami, ne njih vodniki. Spredaj dve beli luči, zadaj pa rdeči luči.

Najbolj dragocena korenina na svetu. Dobrih 50 let je minulo, odkar je bila izročena prometu sibirski železnica, ki teče tudi skozi še danes sporno Mandžurijo. Gradba sirske železnice je prinesla v te neizmerno obširne kraje nekaj kulture. Pred otvoritvijo sirske železnice se je ukvarjalo po gozdovih v Mandžuriji nad 80.000 ljudi z iskanjem takozvane »Dschanschenj« korenine, kateri so pripisovali čudodelno zdravilno moč zoper vsako še tako opasno bolezen po celi vzhodni Aziji. Korenina je bila in je še redkost in baš radi tega so se plačevale za njo bajno visoke cene. Iskalci so se podajali v gozdove neoboroženi in bogznaj koliko tisoč jih je bilo raztrganih od najbolj krvoločne zveri in to je mandžurski tiger, kateremu pravijo »laohn«. Danes cenijo iskalce omenjene korenine na 10 tisoč in še plačajo za 3 cm dolgo korenino 1000 dolarjev, za nekoliko daljšo že 5 do 50 tisoč dolarjev. Evropski zdravniki izjavljajo, da ni na korenini prav nič posebnega, a azijski človek veruje v njeno zdravilno moč bolj nego v božjo pomoč.

Baron Rothschild preletel v letalu najvišjo goro Afrike. Gora Kenya v angleški vzhodni Afriki je visoka 5240 m in je najvišje afriško pogorje. Kenyo je preletel te dni švicarski pilot Walter Mittelholzer in kot gost ga je spremljal na poletu baron Alojzij Rothschild.

Smrt roparskega kralja.

Naš list se je že večkrat pečal obširno z lansko krvavo revolucijo v srednje-azijskem kraljestvu Afganistan. Zmede so bile tako zamotane ter upor tolikanj opasen, da je pravi kralj — Aman ulah pobegnil s svojim bogastvom preko Indije v Evropo. Gospodar položaja mogočnega in razsežnega afganistanskega kraljestva je postal navaden ropar Habib ulah. Povspel se je za nekaj mesecev do dostojanstva kralja in vladal Afganistan z ognjem ter mečem. Krvoprelitje Habib ulaha je iztreznilo dokaj poglavarjev afganistanskih plemen, da so se postavili krvniku na kraljevskem prestolu z oboroženo silo po robu. Poveljstvo med uporniki je prevzel sedajni vladar Nadir kan. Habib ulahove čete so bile večkrat premagane in slednjič je prišlo do oblege trdnjave Kabul, ki je bila zadnje zatočišče pustolovskega vladarja. V noči 11. oktobra 1929 je prišlo do obstreljevanja Kabula, trdnjava je začela goreti, se je morala udati in Habib ulah je padel v roke zmagovalcem kot ujetnik.

Odginali so ga iz Kabula v Kohistan,

kamor je dospel že ves raztrgan, suh in podoben ujetemu volku. Njegov premagovalec in naslednik Nadir kan ga je nameraval pustiti pri življenju, a so se uprli usmiljenju poglavarji nekaterih plemen, ki so zahtevali z vso odločnostjo, da se jim mora izročiti ujetnik in da bodo oni razpolagali z njim kot z vojnim plenom.

V noči 1. novembra lanskega leta so pritirali Habib ulaha z njegovimi najzvestejšimi iz ječe, jih naložili na voz in jih odpeljali na kraj izvršitve smrtne obsodbe. Habib ulah in njegovo spremstvo je dobro znalo, da jih peljejo v smrt, vendar so skrili smrtni strah za pravo orientalsko preziranje življenja.

Ko so že bili na mestu, kjer bi naj bili usmrčeni, so peljali vse pred jarek, ki je še bil krvav od krvi onih žrtev, katere je pustil postreliti Habib ulah. Pred obsojene so se postavili voditelji zmagovitih plemen z revolverji v rokah in spremljani od krviželjne množice, ki se je hotela udeležiti krvavega plesa kot nekakega praznika.

Nekaj časa je vladal mir med obsojenimi in vršilci smrtne kazni. Naenkrat so pa začeli poglavarji med zmer-